

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **S. M.**, zast. JUDr. Petrem Jaškem, advokátem, jako opatrovníkem se sídlem Hlavní třída 7, Šumperk, proti žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**, se sídlem Jeremenkova 40a, Olomouc, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2005, č. j. KÚOK/9881/05/OSV-DS/7025/SD-80, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 5. 2009, č. j. 38 Cad 15/2005 - 162,

t a k t o :

Věc **se postupuje** rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 19. 5. 2009, č. j. 38 Cad 15/2005 - 162, ustanovil opatrovníkem žalobce JUDr. Petra Jaška, advokáta. V odůvodnění soud uvedl, že rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1987, č. j. Ne 1565/86 - 42 (17 Sen 16/87), bylo rozhodnuto, že žalobce je schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní. Účastník je způsobilý samostatně činit v řízení úkony, jen jestliže má způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, a proto soud rozhodl o ustanovení opatrovníka.

Proti tomuto usnesení podal žalobce včas kasační stížnost, ustanovení opatrovníka označil za hrubou urážku své osoby. Namítal, že napadené usnesení je vydáno nezpůsobilou osobou bez právnického vzdělání, nikoliv soudcem. Žalobce se domáhal zrušení napadeného usnesení a ustanovení advokáta.

Předmětem posuzování Nejvyššího správního soudu v této věci je otázka výkladu ustanovení § 33 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tj. otázka, zda byly dány podmínky pro to, aby soud ustanovil žalobci opatrovníka.

Podle § 33 odst. 3 s. ř. s. *účastník je způsobilý samostatně činit v řízení úkony (dále jen „procesní způsobilost“), jen jestliže má způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu. Procesní způsobilost má i správní orgán a také ten, kdo je podle zákona oprávněn podat návrh.* Podle § 20 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), *každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabyvat práv a brát na sebe povinnosti.*

Nejvyšší správní soud zjistil, že rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1987, č. j. Nc 1565/86 – 42, byl S. M. omezen ve způsobilosti k právním úkonům tak, že je schopen samostatně činit právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní, kde není schopen samostatně uzavírat pracovní smlouvy a vykonávat zaměstnání, ve kterém by odmítnutí příkazu z chorobných příčin mohlo vést k ohrožení vlastního nebo cizího zdraví, nebo ke značným hmotným škodám. Z odůvodnění rozsudku mimo jiné plyne, že u S. M. byla zjištěna duševní porucha trvalého rázu – paranoia persecutoria et kverulants. V roce 1994 bylo usnesením Okresního soudu v Šumperku ze dne 7. 6. 1994, č. j. P335/88-101 zahájeno řízení o změnu způsobilosti k právním úkonům, případně o zbavení způsobilosti k právním úkonům S. M., a to z podnětu Okresního státního zastupitelství v Šumperku. Návrhem podaným u Okresního soudu v Šumperku dne 11. 5. 2000 se S. M. domáhal zrušení rozsudku Okresního soudu v Olomouci shora označeného. Rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 2. 2007, č. j. 40P 335/88 – 999, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2007, č. j. 13 Ca 371/2007 – 1126, bylo řízení zahájené usnesením Okresního soudu v Šumperku ze dne 7. 6. 1994, č. j. P 335/88 – 101 zastaveno a návrh S. M. podaný dne 11. 5. 2000 zamítnut. Omezení S. M. ve způsobilosti k právním úkonům stanovené rozsudkem Okresního soudu v Olomouci bylo ponecháno beze změny.

Čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu při předběžném posouzení věci zjistil, že Nejvyšší správní soud tuto právní otázku již řešil. Podle právního názoru vyjádřeného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2003, č. j. 6 Ads 97/2007 - 133, *je-li účastník řízení omezen ve způsobilosti k právním úkonům ve věcech pracovněprávních, nemusí být v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) zastoupen opatrovníkem.*

V odůvodnění tohoto rozsudku Nejvyšší správní soud vyslovil: „*Ke stěžejní námitce, že stěžovatel je omezen ve způsobilosti k právním úkonům a měl za něj od počátku řízení jednat opatrovník, Nejvyšší správní soud uvádí, že skutečně bylo vedeno řízení o omezení způsobilosti k právním úkonům, případně zbavení způsobilosti k právním úkonům stěžovatele. Rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 2. 2007, č. j. 40P 335/88 - 999, byl zamítnut návrh stěžovatele na zrušení rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1997, č. j. Nc 1565/86 - 42, jímž byl stěžovatel omezen ve způsobilosti k právním úkonům v oblasti pracovně - právní. Citovaný rozsudek okresního soudu byl v odvolacím řízení potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2007, č. j. 13 Co 371/2007 - 1126. Z uvedeného vyplývá, že stěžovatel je omezen toliko ve způsobilosti k právním úkonům ve věcech pracovně právních a v posuzované věci se o pracovně právní věc nejednalo, námitka není proto důvodná.*“

Čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu však dospěl k odlišnému právnímu názoru, a proto věc předkládá rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu s právní otázkou, zda je účastník řízení, který nemá způsobilost k právním úkonům *v plném rozsahu*, způsobilý samostatně činit úkony v řízení ve správním soudnictví, nebo zda takový účastník nemá procesní způsobilost a musí být zastoupen opatrovníkem.

Čtvrtý senát má za to, že ustanovení § 20 odst. 1 o. s. ř., které by vedlo k závěru přijatému ve věci sp. zn. 6 Ads 97/2007, nelze použít, neboť soudní řád správní obsahuje vlastní úpravu procesní způsobilosti. Z ustanovení § 33 odst. 3 s. ř. s. jednoznačně vyplývá, že procesní způsobilostí v řízení ve správním soudnictví je nadán jen ten účastník řízení, který není ve způsobilosti k právním úkonům nijak omezen. Pokud je tedy žalobce způsobilý ke všem právním úkonům s výjimkou úkonů byt' jen v oblasti pracovněprávní, pak nemá způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu a nemůže samostatně činit úkony v soudním řízení a musí být zastoupen opatrovníkem.

S ohledem na výše uvedené předkládá čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu věc rozšířenému senátu k posouzení předmětné právní otázky (§ 17 odst. 1 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Rozšířený senát bude ve věci rozhodovat ve složení: JUDr. Josef Baxa, JUDr. Jakub Camrda, JUDr. Miluše Došková, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Karel Šimka, JUDr. Marie Turková a JUDr. Jaroslav Vlašín. Účastníci mohou namítnout podjatost těchto soudců (§ 8 odst. 1 s. ř. s.) do jednoho týdne od doručení tohoto usnesení.

Účastníci se mohou k obsahu tohoto usnesení vyjádřit do jednoho týdne od jeho doručení.

V Brně dne 8. října 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu